

Jakso 3: Omannäköinen elämä palvelukodissa

Koulutuskeskus Salpaus, podcast.

Musiikkia

Petra: Lämpimästi tervetuloa tänne Salpauksen podcastin äärelle. Me ollaan tänä aamuna täällä soten podcastilla. Ai että, mä en malta odottaa, että mä pääsen kertomaan, että minkälaisia vieraita meillä tänään on. Mun nimi on Petra Salmensuu ja mä oon soten lehtoreita. Me ollaan tälläsen tosi kesäisen aamupäivän äärellä. Kävelin tuolt työpisteeltä tänne, niin linnut lauleli. Me vieraiden kanssa täällä aloitellaan rupatteluhetkeä. Tervetuloa mukaan kaikille kuulijoille sinne ja mun vieraille tänne. Meillä on tänään vieraana täällä Jussi ja Piia. Sit meil on täällä Susanna ja Sari ja Tarja. Ja nää mun vieraat on kutsuttu tänne Ritaniemen palvelukodista, mikä on vammaispalveluiden asumispalveluyksikkö. Katotaan, mitä me tässä yhdessä saadaan aikaa. Mä luulen, et meillä on aika kiva rupatteluhetki edessä. Tervetuloa.

Piia: Kiitos.

Petra: No mutta, must ois mukava kuulla, kun mä satun tietämään, että Jussi, sä oot tullut jostain aika tärkeästä paikasta äsken. Kerro vähän, kuka sä oot ja mistä sä tulit tähän hetkeen?

Jussi: Mä oon Jussi ja tulin työhaastattelusta äsken puoli tuntia sitten.

Petra: Vau. Kaikki kuulijat mieltii nyt, että mites kävi?

Jussi: Sain paikan, työharjoittelupaikan ainakin alkuun.

Petra: Mahtavaa. Eli sä Jussi asut siellä Ritaniemen palvelukodissa, eiks niin?

Jussi: Kyllä asun.

Petra: Haluut sä kertoo ensin vähän sun tarinaa?

Jussi: Joo. Mä olen Jussi ja asun Ritatornin palvelukodissa. Harrastan sitten VPK:ta, uimista ja pyöräilyä.

Petra: Mikäs sust saa noin aktiivisen miehen?

Jussi: En tiedä.

Petra: Sul on kova elämän draivi päällä.

Jussi: Niin.

Petra: Se on varmaan saanut sut tähänkin pisteeseen, et sä sait tänään työpaikan. Minkälaista siellä Ritaniemen palvelukodissa on asua?

Jussi: Ihan mukavaa. Oon mä sielt löytänyt uusia kavereitakin.

Petra: Haluuks sä kertoo niist sun kavereista jotakin?

Jussi: Ainakin ihan mukavia kavereita ne on. Osa on ollu jopa mulla kattomas jääkiekkoa.

Petra: Meinaatko tänään kattoo Suomen pelin?

Jussi: Meinaan.

Petra: Onks teil tapana pitää siel palvelukodilla studioita?

Jussi: Ei. Viimeks meiän piti pitää, mutta ketään ei tullut. En mä sit viittinyt mennä sinne kutoseen kattomaan pelii. Mä katoin sitten kämpillä yksin.

Petra: Joo. Tänään täytyy ehdottomasti kannustaa Suomea.

Jussi: Niin täytyy.

Petra: Meillä on täällä mukana sitte Jussi sun kanssa Piia. Tervetuloa, Piia, sullekki. Sä edustat nyt sitte naisia tässä meidän hetkessä. Sä oot ottanut äidin, Tarjan, mukaan. Tervetuloa.

Tarja: Kiitos.

Petra: Piia, kun kävin tossa tapaamassa, niin sä kerroit, että sulla on kauheesti harrastuksia. Juteltiin vähän musiikista ja karaokesta. Sit sulla on tämmöisiä kaveri-illoja. Haluaisiks sä kertoa meille, mitä nämä kaveri-illat on? Haluuks sä, että ohjaajat vähän kertoo, että mitä nämä kaveri-illat on?

Piia: Haluun.

Susanna: Etteks te käy ensin vähän suunnittelette niitä herkkusyömisii? Mitäs te käytte ostamassa?

Tarja: Kyl sä tiedät.

Petra: Kuulostaa siltä, että Ritaniemen palvelukodissa on sellanen meininki, että on paljon kaikkee vapaa-ajan aktiviteettia ja kannustatte tekemään ja näkemään kavereita.

Susanna: Joo. Ja nyt meillä alkaa noi kesäretket. Ensimmäinen retki taitaa olla Tykkimäelle, minne myös Piia on lähdös mukaan. Vähän erilaisia retkiä, että on kaikille joku sopiva, että jokaisella on mahdollisuus sitte päästä johonkin kivaa paikkaan.

Petra: Osaaks sä vaik Jussi kertoa, miten te siellä suunnittelette näitä yhteisiä juttuja?

Jussi: Yhteisökokouksessa viimeks, tai asukaskokouksessa viimeks suunniteltiin, että mitä me tänä kesänä voitais tehdä.

Petra: Tälleen, kun ite mieltii, että asuisin vaikka kerrostalossa, niin tulee mieleen asukaskokouksesta semmonen yhtiökokous. Tämä on varmaan vähän erityyppinen. Osaaks sä kertoo, mikä tää asukaskokous on?

Jussi: Asukaskokouksessa käydään meidän asioita läpi, ja mitä ohjaajilla on ilmoitettavaa. Sitten käydään niitä meidän kesäretkiä ja kaikkia juttuja läpi.

Petra: Okei.

Susanna: Kysellään fiiliksiä, että mitä kuuluu ja onko kaikki hyvin.

Jussi: Sitten käydään niit yhteisiä asioita läpi, että jos jotain on ollut.

Petra: Ketä tähän asukaskokoukseen osallistuu?

Jussi: Kaikki asukkaat, ketä talossa asuu.

Susanna: Kaikki halukkaat.

Petra: Eli se on vapaaehtoinen?

Jussi: Niin on.

Petra: Kaikille tarkoitettu.

Susanna: Lopuksi on kahvit ja jotain herkkua.

Petra: Kuulostaa tosi kivalle. Teetteks te sit siel yhdessä päätöksiä?

Jussi: Tehdään.

Petra: Sovitte jostain pelisäännöistä?

Jussi: Tehdään yhdessä päätöksiä. Nythän me tehtiin yhdessä noit kesäreissuja, mitä me voitais tehdä tänä kesänä, ni nyt niist vissiin aika moni toteutuu.

Susanna: Joo, siis meilhän oli ens alkuun monta kymmentä niitä. Siellä oli ihan laidast laitaan ja varmaan Suomi läpikotasin. Ja oli etelänmatkaa ja kaikkea. Mutta ihan kaikkiahan ei pysty toteuttamaan, mutta sellaisia, mitkä on sekä taloudellisesti että muuten mahdollista järjestää, niin.

Petra: Kuinka usein, Jussi, nää asukaskokoukset on?

Jussi: On nää ihan...

Petra: Onks ne joka viikko?

Jussi: Ei oo joka viikko, on kerran kuussa ollu.

Susanna: Suunnilleen joo.

Jussi: Joskus on ollu kerran kuus ja joskus on joka toinen kuukausi. Se vähän riippuu.

Susanna: Vähän miten meil on asiaa.

Petra: Sote-alan lehtorina mä kuuntelen tätä tosi iloisena, koska se osallisuus ja itsemääräämisoikeus ja yhteinen päätöksenteko on niin valtavan tärkeitä. Päästä vaikuttamaan siihen, että oma elämä olisi mun näköistä. Toisaalta pystys kantaa yhdessä vastuuta siitä koko ympäristön ja lähiyhteisön toiminnasta. Onpa kiva kuulla, että teillä ihan käytännössä pyörii tällaiset foorumit siellä.

Sari: Meidän talon porukka on yhteisö, missä me ohjaajat ollaan mukana. Se on hienoa, että se toteutuu tälle, yhteisöllisyys.

Petra: Joo. Eli te ootte siis ohjaajia?

Sari: Kyllä.

Petra: Sari ja Susanna siellä Ritaniemen palvelukodissa. Mä satun tietämään, että Sari, sinulla on pitkä historia. Osaisiks sä jotenki ihan lyhyesti kertoa, et mikä sun mielestä on eniten muuttunut?

Sari: Ihan eniten on muuttunut varmasti se itsemääräämisoikeus. Sillon kun olen aloittanut uraani 30 vuotta sitten, ei asukkailta kysely. Päätettiin vain asukkaan puolesta, että tämä paita on sinulle tänään hyvä, sinä haluat tänään syödä tätä, tai nyt lähdetäänkin vaikka satamaan, vaikka välttämättä Jussi ei haluaisi sinne. Päätökset tehtiin hyvin pitkälle ohjaajan toimesta.

Petra: Se oli varmaan jotenkin sitä hyvän hoitajuuden ja ohjaajuuden ajattelua, et mä oon hyvä, kun mä päätän puolesta.

Sari: Joo.

Petra: Nyt se on kääntynyt ihan toisinpäin.

Sari: Asukkaan kodin piti näyttää tosi siistiltä. Aina verrattiinkin, että okei, että se on vähän niin kuin mun koti. Sen pitää olla yhtä puhdas. Nykyään on päästy luojan kiitos siitä eroon. Jussi siivoo niin kuin Jussi siivoo, ja mä siivoon taas niin kuin mä siivoon kotona. Mutta kunhan se on suht hyvä kummallekin ja viihtyy siellä, niin se on tärkein.

Petra: Kyllä. No Jussi, miten sä siivoot?

Jussi: Mä siivohan ite. En tarvii paljon mitään apua. Ainoa, mis mä tarviin apua, on ehkä pussilakanan laitto. Se nyt on aika pieni apu, loppujen lopuks.

Petra: Siihen ei oo viel kehitetty sellaista itseään laittavaa pussilakanasysteemiä. Joo.

Sari: On paljon asioita, mitkä on luojan kiitos jääny sinne kivikaudelle, että ne ei enää seuraa mukana.

Koulutuskeskus Salpaus, podcast.

Musiikkia

Petra: Mä luulen, että kuulijoitaki kiinnostaa kovasti se, et minkälaista se arki nyt sitten siellä Ritaniemen palvelukodissa on ja miten se eroaa, vaikka jostain toisesta asumispalvelusta. Onks siel yövalvontaa, miten ohjaajat siellä toimii? Kertokaa.

Jussi: Ei, yöpartio käy vaan mulla viikonloppusin, ei käy ees arkena.

Piia: Yöpartio ei edes käy kaikilla asukkailla. Meillä ei ole yövalvontaa. Sehän on yks kriteeri sinne, että pystyy muuttamaan meille, et ei tarvitse sitä yöaikaista valvontaa. Sitte tämä yöpartio on käytössä, jos on joku elämäntilanne semmonen, että tarvii sen pienen tuen siihen. Meillä on kaks aamuvuorossa ohjaajia, kolme iltavuorossa. Kuitenkin asukkaita on 25. Sanallisella ohjauksella meillä toimitaan. Pyritään siihen, että asukas hyvin pitkälle pystyy toimimaan itse. Ja sit jossain tietyis jutuis, niin sit ehkä hän tarvitsee ihan apua.

Petra: Joo, kuulijoille tiedoksi, että usein mediassakin näkyy jotenkin vähän semmonen vahvemman tuen palvelu, niin on kiva olla tällaisen porukan kanssa juttelemassa, jossa asiakkaat tarviikin itse asiassa hyvin yksilöllisesti sitä tukea, ja ollaan tämmösen ohjatun asumisen äärellä. Se työ, jos sä vaikka kuuntelija haluaisit opiskella sosiaali- ja terveysalaa, niin se työ onkin enemmän ohjaamista.

Susanna: Kyllä. Se on tärkeätä, että me ei todellakaan tehdä asukkaan tai asiakkaan puolesta. Me ollaan siinä vähän taustalla tukena ja ohjataan. Se on se meidän työ. Silloin, kun meitä ei oikeastaan tarvita, niin silloin me ollaan ehkä onnistuttu kaikein parhaiten siin työssä.

Sari: Joskus sellasii pitkäaikaisia sijaisia, jos on tullut meille käymään vaikka joku, joka on ollut vaikka semmoisessa tehostetummassa palveluasumisessa, niin on todennut ihan ääneen, että tämä sanallinen ohjaus on vaikeaa. On helpompi mennä itse tekemään puolesta, kuin että sä ohjaat sen asukkaan tekemään ihan alusta loppuun vaikka sen siivousvaiheen.

Petra: Nyt en malta olla kysymättä Jussi sulta, että millainen on hyvä ohjaaja? Sä oot nähnyt varmaan aika monta ohjaajaa, vai mitä?

Jussi: Oon.

Petra: Minkälainen toimii sulle, minkälainen ohjaaja?

Jussi: Kyl mun mielestä kaikki, ketä on mulla ainaki tuol Ritatornilla ollu ohjaajina, on ollu hyviä ohjaajia.

Sari: Kiitos.

Petra: Minkälaiset asiat on sulle tärkeitä, kun sua ohjataan, tai autetaan?

Jussi: Mul on ainakin se, missä tarviin apua, ni on ainaki justii siel siivouspuolella, ja sitte on lääkkeiden jaonhan hoitaa ohjaaja. Alkuunha mä oon jakanu itse, mutta ku ohjaajilla ei oo aikaa mun kanssa jakaa niit lääkkeitä, vaikka osaisin jakaa ne ite. Sit se siirty ohjaajille sen jälkeen.

Petra: Minkälaista tukea sinä muuten tarvit, jos sä haluat kertoa?

Jussi: Mulla on edunvalvonta, edunvalvontahan hoitaa mun rahalliset asiat. Itehan mä en hirveästi tuol tukee tarvi, mä suurimman osan asioista hoidan itse. Tähänkin asti oon hoitanut. Käyn kaupassa ite. Sitten siivoon. Käyn töissä. En mä tarvii paljon tukea tuol Ritatornilla.

Sari: Välillä semmosta keskusteluapua, et jos on vähän huonompi päivä tai hetki. Mut sit jutellaan myös niistä kivoista asioista.

Petra: Kuulostaa, et sä oot aika aktiivinen kaveri. Tarviiks sä välillä vähän jarrua? Pitääks ohjaajien välillä vähän jarrutella miehen tahtia?

Jussi: Ei.

Petra: Niin, et sä pystyt ite. Joo. Tosi mukava kuulla, et on elämässä niin paljon meininkiä, ja sit toisaalta saa tukea siihen, mitä tarvit. Mites Piia? Mitä sä tykkäät tehdä siellä Ritaniemessä sun kavereiden kanssa? Sä näytit mulle sun vihkoa ja mulle tuli semmoinen olo, että miten sä ehdit tekemään tän kaiken? Sulla on tosi paljon harrastuksia ja vapaa-ajan touhuja. Pysyyks äitikä mukana tässä?

Tarja: Ei, ja sitten ei ne ihan kaikki oo jatkuvasti. Mutta voithan sä ite kertoo, mikä on tärkein? Totta kai. Ei siitä, vaan että mikä on joka toinen viikko ja joka viikko. Ne sä voit sanoa. Totta kai. En mä sano.

Petra: Miten ajattelet Tarja äitinä, kun sä tos alussakin totesit, kun kysyin Piialta, että ottaako limpparia vai vissyä, niin sanoit, että vaan, että itsehan sä päätät, niin miten sä äitinä näet sen, että Piia sais elää oman näköistä elämää?

Petra: Se on ihan ok. Välillä haastavaa, mutta kyllä se on ihan ok. Piia on tosi omatoiminen. Olet kyllä jo. Tärkeimmät on just tietysti ne kaveri-illat. Sitten on tämä ratsastus ja liikuntakerho. Ne on ne tärkeimmät. Sitten muut tulee siinä mukana, karaoket ja nää tällaset.

Petra: Joo. Kenes kanssa sä vietät tätä kaveri-iltaa? Kuulin vähän sellast huhua, että siihen liittyy välillä toi karaoke, tai musiikki ainakin. Te kuuntelette ajankohtasia biisejä. Siellä oli Cha Cha Cha:n sanatkin kirjoitettuna vihkoon. Mites ohjaajat on mukana näis kaveri-illoissa vai onnistuuks nää?

Sari: Onnistuu ihan keskenään.

Petra: Eli te pyritte tukemaan sitä, et ne sosiaaliset suhteet pysyis yllä ja mahdollistetaan?

Sari: Joo. Ja täytyy sanoa sen verran, että aikaisempina vuosina, vaikka oli talon yhteinen lenkki, niin aina tietyt asukkaat toivo, että myös ohjaaja lähtisi sinne mukaan, mutta nyt ollaan yritetty, että he eivät tarvitse sitä ohjaa. He voivat mennä ihan keskenään, he osaavat tehdä sen ja se on turvallista. Hyvin ne ovat toimineet. Välillä lähdetään tietysti mukaan, ihan kiva lähtee käveleen. Tai mikä tahansa.

Petra: Mutta eiks se niin mene meillä kaikilla, että jos meillä on semmoinen tunne, että mä osaan ja haluan tehdä itse, niin silloin on kiva, että saa tehdä itse. Osaaks ne ohjaajat poistua sitten jaloista, kun niitä ei tarvita?

Jussi: Osa.

Petra: No tuleeks ne sit paikalle, kun niitä tarvitaan?

Jussi: Tulee.

Petra: Miten te pidätte yhteyttä?

Jussi: Yleensä, jos mä tarviin ohjaajaa, niin mä soitan, jos tarviin apua. Sit, jos sattuu ole siin toimistol, ni mä käyn sanomassa, et tarviin ohjaajan apua.

Petra: Eli sä tiedät, mihin sä voit mennä tai kenelle voit soittaa?

Jussi: Tiedän.

Petra: Ympäri vuorokaudenko?

Jussi: Joo, mullahan on sitte yöpartion numero tarvittaessa, jos mun pitää soittaa yöpartiolle jostain asiasta.

Susanna: Me ohjaajat ollaan tosiaan aamu seiskasta ilta kymppiin paikalla. Aina on joku siellä sitte talossa.

Petra: Joo. Aika tärkeä semmosen turvallisuudentunteen kannalta, että tietää, mihin ottaa yhteyttä tarvittaessa. Silti saa sen vapauden elää omaa elämää siellä omissa kerrostaloasunnossa, kodissa.

Sari: He ovat vuokrasuhteessa omissa kodissa.

Petra: Satun tietämään, että te asutte korkees kerrostalossa. Jokaisella on oma asunto. Tosi tärkeä, että on ne omat avaimet sinne omaan asuntoon. Siellä on sit kaikki, niinkö?

Jussi: Niin on.

Tarja: Se on sekin, että ollaan noita lomareissuja, jossain Punkaharjullakin ollaan oltu, niin parin päivän jälkeen alkaa olla jo ikävä. Ikävä ohjaajia, ikävä kavereita. Vai mitä?

Piia: Ikävä isoiskoo.

Tarja: No sekin.

Piia: Ja mun sukulaisia ikävä.

Tarja: Joo, mutta siellä kun ollaan just rannassa tai jossain, niin se on, vaikka välillä on, niin kyl me kerran kesässä ollaan yhdessä, ainakin joku viikko lomalla, niin kyllä se Piialle on tärkeä tuo oma koti.

Piia: Ja perhe.

Petra: Miten tärkeä se, että sitten, kun on itsenäistynyt, niin tulee se semmoinen, et on ihana viettää aikaa läheisten kanssa, siellä ehkä lapsuuden kodissa tai yhteisillä lomamatkoilla, mutta sitten on se oma elämä ja oma koti, minkä saa rakentaa. Kyllä.

Koulutuskeskus Salpaus, podcast.

Musiikkia

Petra: Kuulijat saattaa kuulkaa nyt mieltä, että onks noin päivät pitkät vaan ja kuuntelee musiikkia ja kattoo jääkiekkoa ja tekee kaikkea kivaa. Tos alussa oli puhetta, että Jussi sä oot saanut työpaikan. Vielä kerran onneksi olkoon. Haluaks sä kertoa vähän sun työhistoriasta tai mitä kaikkea sä oot duunannut?

Jussi: No aina oon ollu pääsääntöisesti kiinteistöhoitoalalla töissä, mutta nytte, sitte ennen näit kiinteistöhoitoon paikkoja olin kaupassa töissä hyllyttämässä tavaraa. Mullahan on kaksi tutkintoa, mitä mä pystyn hyödyntään. Mul on myyjän tutkinto ja sitte mul on kiinteistöhoitoon perustutkinto.

Petra: Joo. Eli sinulla on jo aikamoinen työhistoria?

Jussi: Niin on, mä oon ollu aika mones paikkaa tässä. Olen ollut Messilässä, mä oon ollu kaupassa, mä oon ollu muualla kiinteistöfirmoissa töissä. Mä oon ollu aika mones paikkaa tässä vuosien varrella.

Petra: Miten sä oot saanut nämä sun työpaikat?

Jussi: No ihan sillee, mulle on etetty työhönvalmentajan tuella niit työpaikkoja. Jos mulla ei olisi työhönvalmentajaa, niin ei niitä työpaikkoja tuliskaan mulle.

Petra: Palkasta ja rahasta ei tarvi tänään puhua tässä hetkessä. mutta kuulijoille sen verran täytyy avata, että jos sä oot vammaispalveluissa, vammaispalveluiden asiakkaana, tai jollain lailla erityistä tukea tarvitseva, niin se ei ole aina itsestäänselvää, että sä saat palkkaa työstä, mitä sä teet. Onks sun raha-asiat nyt ihan kunnossa sillä tavalla?

Jussi: On.

Petra: Joo. Haluaks ohjaajat kertoa ihan lyhyesti tästä? Onks tää palkkatuella tehtävää työtä, mitä asiakkaat monesti tekee?

Sari: Meillä ei varmaan montaa ole.

Susanna: Oisko meil muutama?

Sari: Tos Jussin tilanteessa, että saa sen, mutta se on rajattu se palkkamäärä, että se ei sitten vähene se eläke.

Petra: Joo.

Sari: Suurin osa on päivätoiminnassa.

Petra: Moni asiakkaista on siis tämmösessä palveluasumisessa eläkkeen saajia. Se rajoittaa jonkin verran sit työn tekemistä. Osa sitte osallistuu sinne päiväaikaiseen toimintaan, mikä on tietysti tosi merkityksellistä. Voi olla hyvin pitkälle saman sisältöistä ja sitä samaa tyydytystä tuottavaa, kuin työn tekeminen.

Susanna: Kyl meillä porukka kun lähtee päiväkaiseen toimintaan, niin he lähtee töihin. Se on heillä se työpaikka kanssa sitte.

Petra: Mitä sä, Piia, teet päivisin?

Tarja: Nyt sä voit sanoa ihan itte, sä osaat.

Petra: Missä sä käyt? Sä kerroit mulle, kun me tavattiin, että sä kuljet bussilla. Pitääkö paikkansa? Musta on ihan mahtava kuulla, että lahtelainen käyttää julkista liikennettä. Säkin, Piia, kuljet bussilla sun matkat. Mihin sä meet?

Piia: Sylvia-kodin työpajatoimintaan.

Petra: Ihan mahtavaa.

Piia: Ja mul on tukihenkilö.

Petra: Eli sulla on tukihenkilö ja sä käyt Sylvia-kodin työpajalla töissä. Mitä sä teet siellä?

Piia: Viimeinen käsityöpaja.

Tarja: Mitäs sitten?

Piia: Puutarha.

Petra: Joo.

Piia: Hommia.

Tarja: Kaikki pajat.

Petra: Okei.

Piia: Puutarha. Pesula, käsityöpaja, leipomo, ilmasupaja.

Petra: Oi vitsi, sul on monipuoliset.

Piia: Ei oo ku vaa leipomo. Puutarha, sitte on pesula, käsityöpaja, leipomo, ilmasupaja.

Petra: Joo. Viihdytkö sä siellä? Mikä on ihan parasta?

Piia: Parasta on... Puutarha, pesula, käsityöpaja, leipomo.

Petra: Okei.

Tarja: Nyt alkaa just puutarha ja se on pitkälle syksyyn. 2000 kiloako oli omenoita.

Petra: Herranen aika.

Tarja: Niin mulle sanottiin, kun mentiin hakeen Piiaa yksi päivä, että 2000 kiloaa ois niitä omenoita. Koko Sylvia-kodillehan tehdään ne mehut. Eikä ne riitä varmaan, kuulemma.

Piia: Ja marjojen keruu. Haravointia, rikkaruohojen kitkeminen.

Petra: Saa nähdä, onko tossa Lahden kaupungin kirjastossa kenties näiden omenoiden tuottamaan mehua, kun tulee välillä käytyä lounaalla tuossa Sylvia-koti yhdistyksen ravintolassa.

Piia: On muuttunut ruokala, kun siin on pelkästään salaattijuttuja ja kasvikset.

Petra: Joo. Tykkäätkö sä laittaa ruokaa?

Piia: Mä oon hyvä ruoanlaittaja, kun mun isosisko ja äiti on opettanu mua laittamaan.

Petra: Joo. Kun sä asut siel omassa kodissa, niin laitats sä siellä ruokaa?

Piia: Laitan aina ite.

Petra: Okei.

Piia: Ohjaajat aina kehuu mua, Sari ja Eve ja Riitta.

Petra: Okei. Mitkä on sun lempiruokat, mitä sä teet?

Piia: Lohkoperunat, kalapuikko, nuudeli, kanakoipi, tortillaa, uunikalakasvikset.

Petra: Ei vitsi. Me ollaan tässä jo kohta lounasajan äärellä, niin lähetäänks me nyt sit tän jälkeen kaikki Piialle syömään?

Piia: Ei nyt ihan.

Petra: Se oli vitsi.

Piia: Ehdotin kaverille Annalle, että äiti lupas tehdä tonnikalanuudelisalaattia. Ruoanlaitto. Minun lomareissu Imatran kunniaksi.

Petra: Mahtavaa. Eli teil on siel Ritaniemen palvelukodissa tarjolla ruoka?

Sari: Kyllä, lounas ja päivällinen.

Petra: Ja sen lisäksi tietenkin jokainen voi.

Sari: Joo, viikonloppuna ei ole päivällistä, jolloin sitten itse. Jos haluaa, niin totta kai ei ole aina pakko tilata sitä ruokaa, mutta se on hyvä tietää vähän etukäteen, niin saa sieltä laskutuksista pois ja tilauksesta oman ruoan.

Petra: Jos asuu teillä, niin onko mahdollista saada tukea siihen kaupassa käyntiin?

Sari: Meillä on kyllä, esimerkiksi Piialla on.

Piia: Mul on torstaisin kauppapäivä ohjaajan kaa.

Petra: Okei. Mitä se tarkoittaa?

Piia: Se, mitä mä ostan laitetaan kauppalistalle, ja ohjaajat on aina tarkkoja.

Petra: Ohjaajat on tarkkoja, että sä oot tehnyt hyvän kauppalistan, niinkö?

Sari: Lähinnä siel kaupassa sitte tarkistetaan niitä päivämääriä, että ne riittää tarpeeksi pitkälle, jos ostetaan viikon ruoat kerralla, niin ne ovat sitten hyviä.

Petra: Miten tärkeätä tämä, että pääsee itse käymään kaupassa? Miten sitä itse asiassa tälle koronan jälkeen itekin arvostaa aika paljon, että pääsee ja voi tehdä niitä omia valintoja. Meneeks ne kaikki rahat sitte siinä, kun kaupasta tulee ostettua sitä sun tätä? Minulla on tällainen ongelma.

Piia: Petra, oli sanonut, että äiti on hankinnut S-marketin kortti.

Petra: Niin, että se voisi auttaa?

Tarja: Ei ole käteistä.

Petra: Että olisi tällainen S-marketin kortti. Kiitos vinkistä.

Piia: Petra, toinen kysymys, mitä mul on Sylvia-kodilla kavereita.

Petra: Mahtavaa.

Tarja: He asuu siellä.

Petra: Eli sulla on paljon työkavereita ja sit sulla on vapaa-ajan kavereita. Kuulostaa, Piia, että sulla on aika hyvin asiat.

Piia: Ei mulla yleensä ole työkavereita.

Tarja: Onhan sulla.

Petra: Niin sä teet itekses varmaan sun työtä, mutta sä oot tutustunut siellä ihmisiin.

Piia: Suvi ja Antti on tärkein.

Petra: Joo.

Tarja: Sulla on myös ulkomaalaisia siellä, muualta tulleita. Eiks se Christiankin oo muualta. Siellä on aina näitä nuoria harjoittelijoita, on Sveitsistä ollu.

Piia: Kersti ja Mattikin on Sylvia-kodista. Kersti hoitaa mun raha-asiota ja äiti.

Petra: Joo. Monesti se niin on, et siin rahankäytössä saattaa tarvita tukea.

Piia: Työraha. Ja tilipäivä tulee kuukaudessa.

Petra: Se on tärkeä päivä meistä monelle, kun se tilipäivä on.

Piia: Ja sit mul on viikonlopun lounaat pelkästään Ritatornilla.

Petra: Muuten teet itse ruoat?

Piia: Joo, ja sitte mä mikroeineksiä ostan.

Tarja: Sit lounas on töissä.

Petra: Onneksi tänä päivänä on tosi hyvät mikroeinekset. Kyllä. Pakko kysyä teiltä ohjaajilta, että on varmasti myös asiakkaita, joilla ei ole näin hyvä tilanne sosiaalisten suhteiden kanssa?

Sari: Kyllä.

Petra: Eli varmaan tarvitsee tukea sitten siinäkin.

Sari: On välillä haastavaa saada muitten mukaan, että monenmoisia keinoja joutuu käyttään. Sehän on lottovoitto sitten, kun saadaan vaikka mukaan sinne lenkille tai sinne asukaskokoukseen. Mutta toiset viihtyy enemmän yksinään.

Petra: Mites Jussi, sä kerroit, kun tavattiin aikaisemmin, että sulla on tällainen tukihenkilö.

Jussi: On.

Petra: Haluaks sä vähän kertoa, mitä se tarkoittaa? Joku vois siitä saada vinkin.

Jussi: Minulla on esimerkiksi tällä viikollakin tukihenkilötapaaminen torstaille varattuna. Nyt me suunnitellaan vähän, että mitä me ruvetaan tekemään. Oli tarkoitus mennä viimeistään jo ens kuussa käymään ehkä päiväristelyllä Tallinnassa. Ne on aika edullisia. Nytkin oli joku Viking Linen tarjous vaan 16 euroa. Se oli aika edullinen, että siihen kun ottaa vähän käyttövaraa. Ensi kuussa olisi tarkoitus sellainen. Yritetään nyt alkuun jotain tällaisia, mitkä ei mitään maksa. Ajattelin ehdottaa, että kun ne frisbee golf -radat aukes siihen Mukkulaan, mulla on kiekko, niin voitaisiin mennä sitä ainakin heittämään.

Petra: Kuka sen tukihenkilön löys?

Jussi: Kuka on sama kuin oli Sallalla ja Nooralla, se on se Noora.

Sari: Mistä sä sait sen? Kenen kautta?

Jussi: Vammaispalveluiden kautta mä sen sain. Vammaispalvelut sen mulle järjesti. Mulla oli aikaisemminkin tukihenkilö, mutta se joutui lopettaa.

Petra: Eli vammaispalveluilla on joku tällainen tukihenkilöpankki niin sanotusti?

Jussi: Niin.

Petra: Voisin kuvitella, että toi pankki ei ole kauhean täysi porukkaa?

Sari: Ei ole joo, tosi vaikea on saada tukihenkilöitä.

Petra: Varmasti sellaisille henkilöille on tarvetta.

Susanna: Eks säkin, Jussi aika pitkään oottanut nyt uutta tukihenkilöä?

Jussi: No viime kesästä lähtien, että nyt tähän asti. Aika kauan mä taas odottelin, että uusi tukihenkilö löytyy, mutta nyt vihdoon ja viimein sitte sain.

Petra: Joo.

Jussi: Se oli lähinnä näitä justii tämmösiä pitempiä reissuja varten, kun en osaa ulkopuolisil paikkakunnil liikkua. Sen takia sitä haettiin mulle. Jos jotain yhteistä löytyy, niin voidaan käydä pyörimässä, sitte, kun saan mun pyörän kuntoon, ja juuri tällaisia juttuja.

Petra: Sehän on parhaimmillaan tällainen win-win situation. Voidaan tehdä jotain yhteistä mukavaa ja sä saat vähän tukea ja toinen saa siit pienen rahallisen korvauksen. Voisi olla monelle, vaikka alan opiskelijallekin, hyvä juttu.

Sari: Kyllä. Varsinkin miespuolisista tukihenkilöstähän on ihan huutava pula.

Petra: Ihan varmasti.

Sari: Et sit joudutaan odottelemaan aika kauan.

Koulutuskeskus Salpaus, podcast.

Musiikkia

Petra: Jotenkin tosi lämmin tunnelma meillä tässä, kun me keskustellaan ja tulee sellainen fiilis, että maailma on kyl muuttunut. Mäkin olen nähnyt 20 vuotta tätä vammaispalveluiden kenttää, niin kyllä tästä kuulee sen, että yritetään kuulla sen ihmisen omaa toivetta. Jokainen sais elää just sen näköistä elämää kuin haluaa, vaikka niitä haasteita varmasti on ja tuen tarpeita. Pakko kysyä, jos mä vaan saan kysyä, Jussi, että ooks sä kohdannut jotain asenteita siitä, että sä oot tuen tarpeessa? Saanks mä käyttää sanaa vammainen? Miten sä itse sen ajattelet?

Jussi: En mä nyt kauhean vammainen oo, eihän mul oo ku kehitysvamma todettu.

Petra: Tämä on hyvä teema puhua, että miten itsekin kokee sen, ja onks se sellainen asia, mistä haluaa puhua ääneen ja tarviiko. Se on aika mielenkiintoista, että onko kohdannut jotain asenteita. Ooks sä kokenut, että vaikka työpaikoilla sua on kohdattu ihan samalla lailla kuin muitakin?

Jussi: Sillee on pidetty samanlaisena kuin muutkin, että siellä ei ole tullut vastaan sellaista.

Petra: Tosi kiva kuulla. Ei sust kyl välitykkää sellanen. Sä oot niin aktiivinen mies, että sä oot varmasti selättänyt kaikki haastavatkin tilanteet, jos sellaisia on eteen tullut. Se oma asenne on myös niin tärkeä, niinku tietysti niiden läheisten, ohjaajien ja tukihenkilöiden asenne. Miten te ohjaajat koette?

Susanna: No itel ainaki on monesti ollut semmonen fiilis, että kun meet jonneki vaikka asioimaan asukkaan kanssa, on se sitten lääkäri, pankki tai kauppa, niin hyvin herkästi se toinen osapuoli keskustelelee minulle, eikä huomioi minun asiakasta, kuka on siinä se pääasia. Puhutaan niin kuin hänen ohitse. Se on aika tympeetä.

Petra: Vielä 2023 voidaan kohdata tällaista asennetta, että sut ihmisenä ikään kuin ohitetaan. Mitä tähän vastaukseksi? Enemmän vaan tonne toreille ja joka puolelle vaan.

Sari: Kyllä.

Petra: Ei se muu auta.

Susanna: Ei auta.

Petra: Se on ehkä se ainut.

Piia: Petra?

Petra: No?

Piia: Mä voin sanoo, että mä oon tuntenu Vilin kymmenen vuotta, kun se on mun tukihenkilö.

Petra: Sulla on pitkä tukihenkilösuhde.

Tarja: Vili on myös siellä Sylvia-kodissa käynyt koulun ja Vilihän on myös töissä siellä.

Piia: Ja tunnen Vilin perheen sukulaisista. Emilia, Tommi ja Neo.

Petra: Joo. Miten tärkeetä, että on tommosia pitkiä ihmissuhteita. Monesti ohjaajatkin on vain jonkun lyhyen aikaa siinä elämässä mukana.

Piia: Mulla ja Villillä on räppäryyli.

Petra: Räppäryyli?

Piia: Niin mulla ja Villillä.

Petra: Niin mullakin. Räppi on ihan parasta. Mitä siihen räppäryyliin liittyy?

Piia: Jos sua kiinnostaa.

Petra: Tääl näytellään nyt sellaisia käsimerkkejä, että kuulijat jätte nyt niin paljosta paitsi. Tää on Lahti. Mahtavaa. Musta tuntuu, että me voitais pikkuhiljaa alkaa tätä meidän ihanaa keskusteluhetkeä laittamaan tässä pakettiin. Mä kiitan teitä tosi paljon, että te annoitte aikaa tälle Salpauksen podcast-jaksolle. Mä olen aivan varma, että kuulijat pysähtyy meidän juttujen äärelle. Kuulostaa siltä, että vaikka te asutte siellä Ritaniemen palvelukodissa, niin teidän arki ja elämä on ihan tavallista. Toki se aiheuttaa henkilökohtaisesti vähän jopa sellaista, että voi kun ehtisikin kaikkea tuollaista tehdä.

Piia: Petra?

Petra: Kerro vaan, Piia.

Piia: Mä oon tykännyt, et tää Jussi asuu meillä kerrostalossa, vaikka se on asunut Yliköllissä kuitenkin tykkää siitä. Mä halusin vaa kehua Jussia, että se on komea, ihana ja söpö ja romanttinen kaveri.

Petra: Ihana hetki tähän loppuun.

Piia: Ja mukavia miehiä.

Tarja: On niitäkin, joo.

Petra: Mukavat miehet. Se on tärkeä juttu. Kiitos teille Jussi, Piia, Tarja, Sari ja Susanna tästä yhteisestä hetkestä.

Piia: Ihana äiti.

Petra: Salpauksen soten podcast hiljenee ja jatketaan sitten taas seuraavan jakson parissa. Moi moi.

Musiikkia

Salpaus, ole hyvä.